



2023

# HANDLINGSPLAN INTERN KONTROLL 2023

Arbetsmarknads- och socialnämnden

## Innehållsförteckning

<b>Förvaltningens riskarbete .....</b>	<b>3</b>
<b>Risker .....</b>	<b>4</b>
<b>Kommungemensamma kontrollaktiviteter .....</b>	<b>6</b>
Kontrollaktivitet: Hantering av externa intäkter.....	6
Kontrollaktivitet: Avtalshantering .....	6
Kontrollaktivitet: Kontinuitetsplanering för kritiska verksamheter och verksamhetssystem .....	7
<b>Nämndens/Styrelsens kontrollaktiviteter .....</b>	<b>9</b>
Kontrollaktivitet: Att avgifter tas ut i enlighet med politiska beslut inom socialtjänstens område .....	9
Kontrollaktivitet: Att personuppgiftsincidenter rapporteras enligt dataskyddsförordningen .....	9
Kontrollaktivitet: Kontroll av att aktiviteter för att förebygga hot och våld är genomförda och att rutiner är väl kända i förvaltningen .....	10
Risker - direktåtgärd.....	<b>Fel! Bokmärket är inte definierat.</b>
Risker - annan hantering .....	<b>Fel! Bokmärket är inte definierat.</b>
<b>Framtid och utveckling .....</b>	<b>11</b>

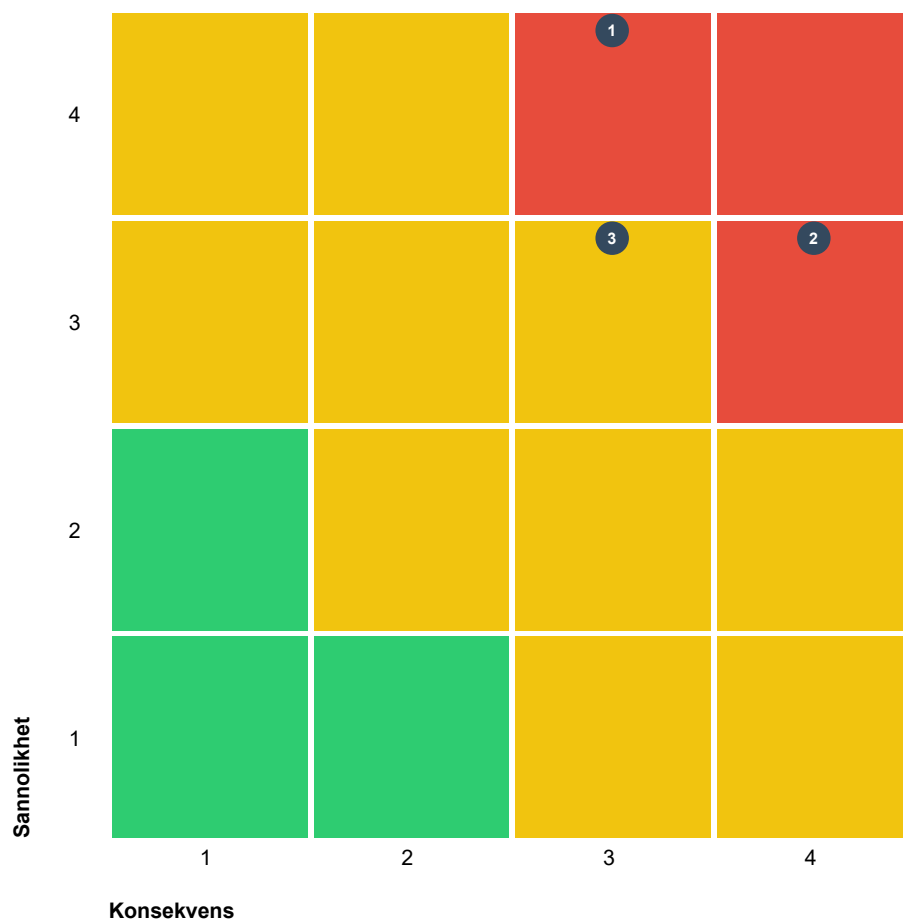
## **Förvaltningens riskarbete**

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen redovisar i ärendet förslag till kontrollmål för den interna kontrollen under år 2023. Handlingsplanen bygger dels på de av Kommunkontoret föreslagna kommungemensamma kontrollmålen, dels förslag till arbetsmarknads- och socialnämndens interna kontrollmål. Sammanlagt redovisas i ärendet tre kommungemensamma samt tre nämndspecifika kontrollmål inför det kommande årets interna kontroll.

Nämnden har under 2022 genomfört ett antal organisationsförändringar som har genererat ett flertal risk- och handlingsplaner. Flera riskbedömningar kring arbetssätt har genomförts vilket är en effekt av det processorienterade arbetssättet som implementeras efterhand i organisationen. Den största förbättringen i arbetet med riskanalyser har skett i den processutveckling som skett inom försörjningsstöd, skadligt bruk och beroende samt i det påbörjade arbetet med att ge stöd till personer utsatta för våld i nära relation. Processmetoden utgår från en gedigen problemanalys vilken beskriver risker i verksamheten. Detta ger stora möjligheter att utveckla egenkontrollarbetet inom verksamheten.

## Risker







I riskmatrisen nedan presenteras nämndens/styrelsens risker avseende 2023, som identifierats vid riskanalys under våren 2022. Matrisen omfattar både kommungemensamma risker och sådana som identifierats av nämnden/styrelsen. Kommungemensamma risker hanteras av samtliga nämnder och styrelser och är märkta med "KF" i tabellen under matrisen.



3 Hög 3 Medel Totalt: 6

Hög
Medel
Låg

	Sannolikhet	Konsekvens
4	Sannolik (Den oönskade händelsen kommer sannolikt att inträffa och kan inträffa ofta)	Allvarlig (Felet får i princip inte inträffa eftersom konsekvensen för verksamheten kan vara stor)
3	Möjlig (Den oönskade händelsen kan sannolikt inträffa men bara ibland)	Kännbar (Uppfattas som besvärande för intressenter och verksamheten / del av verksamheten)
2	Mindre sannolik (Den oönskade händelsen skulle kunna inträffa vid något tillfälle)	Lindrig (uppfattas som liten av såväl intressenter som verksamheten / del av verksamheten)
1	Osannolik (Den oönskade händelsen skulle endast kunna inträffa vid exceptionella förhållanden)	Försumbar (Obetydlig för de olika intressenterna och verksamheten / del av verksamheten)

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Kontrollaktivitet
<p>Att kommunens flöden för att hantera och redovisa externa intäkter inte hanteras och kontrolleras systematiskt, vilket kan leda till ineffektiv och felaktig redovisning, förlorade intäkter och förtroendeskada.</p> <p>(Specifik kontroll) <b>KF</b></p>	3. Möjlig	3.Kännbar	 9	Hantering av externa intäkter
<p>Risk att kommunen saknar samlad översikt över gällande avtal och dess innehåll vilket kan leda till stora kostnader, skadestånd och skada på Lunds kommuns varumärke.</p> <p>(Specifik kontroll) <b>KF</b></p>	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Avtalshantering
<p>Risk att kommunen saknar ändamålsenliga kontinuitetsplaner för kritiska verksamheter och verksamhetssystem, vilket kan leda till stor negativ påverkan på kommunens leverans av insatser, kritiska funktioner och informationssäkerhet i händelse av att kommunens verksamhet drabbas av en allvarlig störning.</p> <p>(Specifik kontroll) <b>KF</b></p>	3. Möjlig	4.Allvarlig	 12	Kontinuitetsplanering för kritiska verksamheter och verksamhetssystem
<p>Att av kommunfullmäktige fastställda avgifter inom socialtjänstens område inte fullt ut har implementerats</p> <p>(Specifik kontroll) <b>N</b></p>	3. Möjlig	3.Kännbar	 9	Att avgifter tas ut i enlighet med politiska beslut inom socialtjänstens område
<p>Kontroll av att aktiviteter för att förebygga hot och våld är genomförda och att rutiner är väl kända i förvaltningen</p> <p>(Specifik kontroll) <b>N</b></p>	3. Möjlig	4.Allvarlig	 12	Kontroll av att aktiviteter för att förebygga hot och våld är genomförda och att rutiner är väl kända i förvaltningen
<p>Risk för att en personuppgiftsincident endast rapporteras som en avvikelser inom Lex Sarah vilket innebär att dataskyddsförordningens regler inte efterföljs.</p> <p>(Specifik kontroll) <b>N</b></p>	3. Möjlig	3.Kännbar	 9	Att personuppgiftsincidenter rapporteras enligt dataskyddsförordningen

## **Kommungemensamma kontrollaktiviteter**

I detta avsnitt presenteras de tre beslutade kommungemensamma kontrollaktiviteterna för 2023.

### **Kontrollaktivitet: Hantering av externa intäkter**

#### **Beskrivning av kontrollaktivitet**

Lunds kommuns intäkter uppgår årligen till väsentliga belopp. En god intern kontroll i intäktsprocessen är viktig både för att säkra kommunens intäkter och säkerställa att debiterat pris är korrekt i förhållande till gällande riktlinjer.

En effektiv och kvalitetssäkrad hantering av intäktsflödet är beroende av såväl ett anpassat systemstöd som effektiva och väl utvalda kontrollpunkter genom hela hanteringen. Dessutom måste rutiner och arbetsprocesser vara väl kända och förankrade i organisationen.

Syftet med granskningen är att kartlägga hur kommunens flöden för externa intäkter, exempelvis att säkra intäkter via de stadsbidrag och bidrag kommunen har rätt till, ser ut och fungerar i respektive förvaltning/styrelse samt att säkra att det finns tillräcklig kontroll och uppföljning på området.

#### **Frågeställningar**

- Hur ser kommunens intäktsflöden för externa intäkter ut?
- Hur är väsentliga intäktsflöden för externa intäkter dokumenterade?
- Är redovisning av de externa intäkterna ändamålsenlig (kontering, periodisering)?
- Vilka manuella och automatiska kontroller och uppföljningar utförs i flödet för att säkra fullständighet och riktighet – finns en ändamålsenlig intern kontroll på plats?

#### **Metod**

Kartläggning

### **Kontrollaktivitet: Avtalshantering**

#### **Beskrivning av kontrollaktivitet**

Lunds kommun ingår årligen en mängd avtal. Bristande kunskaper och kompetens rörande avtalshantering och redan ingångna avtal riskerar att medföra stora kostnader för en kommun. Andra konsekvenser kan också vara att kommunens förtroendekapital rubbas om kommunens intressen i avtalen inte efterlevs.

I syfte att säkra att avtal hanteras ändamålsenligt och enligt samma principer har Lunds kommun genomfört flera åtgärder de senaste åren. Området inköp och upphandling av varor och tjänster har centraliserats till upphandlingsenheten sedan april 2021 och har inneburit ett professionaliserande av kommunens inköpsarbete, med målet att sänka kostnaderna för inköp. Flera nya stödinsatser till förvaltningar och styrelser har införts, i syfte att öka hela organisationens kompetens på området.

I kommunens inköps- och upphandlingspolicy framgår att inköpsverksamheten ska

organiseras på ett effektivt sätt så att inköpsarbetet kan utföras rationellt. I Lunds kommuns gemensamma avtalskatalog samlas kommunens övergripande ramavtal samt förvaltningsspecifika avtal. Alla genomförda upphandlingar i kommunen ska rapporteras in i kommunens avtalskatalog (varor och tjänster, entreprenader och direktupphandlingar).

Syftet med granskningen är att granska förvaltningarnas processer och arbetssätt för att hantera avtal. En granskning av hantering av befintliga avtal ingår också i kontrollaktiviteten, i syfte att säkra att dessa är rapporterade på korrekt vis till kommunens centrala avtalskatalog. Vidare syftar granskningen till att kontrollera att kunskaper och stöd för denna hantering är tillräcklig.

### **Frågeställningar**

- Hur hanteras gällande avtal i respektive förvaltning/styrelse?
- Är gällande avtal korrekt rapporterade i förhållande till kommunens avtalskatalog?
- Hur ser kunskaper/kompetens rörande avtalshantering i organisationen?
- Hur ser förutsättningarna i form av exempelvis systemstöd, anvisningar, säkrande av kompetens gällande avtalshantering ut?

### **Metod**

Kartläggning  
Inventering

## **Kontrollaktivitet: Kontinuitetsplanering för kritiska verksamheter och verksamhetssystem**

### **Beskrivning av kontrollaktivitet**

Oavsett vilken större kris som inträffar ska kommunen ha en grundläggande krisberedskap för att kunna hantera händelsen. Kravet på beredskap finns reglerat i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap (LEH).

Lunds kommuns krisberedskapsarbete utgår från en så kallad risk- och sårbarhetsanalys (RSA), vilken ska tas fram det första året i ny mandatperiod. RSA:n utgör grunden i allt beredskapsarbete – här identifieras vad kommunen gör, vilka kritiska beroenden som finns, vilka risker vi kan utsättas för och vilka sårbarheter som finns i vårt arbete. Ett led i arbetet med RSA:n är att ta fram kontinuitetsplaner för identifierade kritiska beroenden. Ett viktigt kritiskt beroende som är identifierat är de digitala verksamhetssystemen, som är en del av kommunens IT-basinfrastruktur.

Kommunens IT-basinfrastruktur hanterar stora mängder data, som inte sällan är av känslig och sekretessklassad karaktär. Stora delar av den kommunala servicen är beroende av dess funktionalitet, både internt via exempelvis e-posthantering, verksamhetsstöd för dokumentation och journalföring liksom program för ekonomiska transaktioner och ärendehantering. Men även externt i servicen gentemot medborgare i form av exempelvis informationskanaler via hemsidan liksom olika sorters e-tjänster för ansökningar och anmälningar till kommunen.

Syftet med granskningen är att kontrollera att kritiska verksamheter är identifierade samt att det finns upprättade kontinuitetsplaner för kritiska verksamhetssystem utifrån förvaltningarnas IT-kontinuitetsarbete. Planerna ska vara aktuella, ändamålsenliga och kända inom förvaltningen/styrelsen.

### **Frågeställningar**

- Är kritiska verksamheter identifierade?
- Finns upprättade kontinuitetsplaner för kritiska verksamhetssystem?

### **Metod**

Kartläggning



## Nämndens/Styrelsens kontrollaktiviteter

### Kontrollaktivitet: Att avgifter tas ut i enlighet med politiska beslut inom socialtjänstens område

#### Beskrivning av kontrollaktivitet

Ärendet samlar alla avgifter som socialnämnden tar ut av enskilda, undantaget tillståndsenheten vars avgifter regleras särskilt.

Enligt 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725), KL, får kommunen ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som den tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som kommunen är skyldig att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Enligt 2 kap. 6 § KL gäller den så kallade självkostnadsprincipen.

I ärendet gällande fastställda avgifter inom socialtjänsten ingår till delar nya avgifter som behöver bli kända inom organisationen. Det har pågått ett arbete för att ta fram rutiner och göra dessa kända. Det krävs ett aktivt arbete att göra rutiner kända. Om nämnden inte får de intäkter som fattats enligt beslut samt att enskilda personer ges en icke likvärdig bedömning gällande avgiftsutrymme minskar förtroendet för nämndens verksamhet.

#### Frågeställningar

Följs avgiftsuttag enligt beslut?

Finns det upprättade rutiner och systemstöd för avgiftsuttag?

#### Metod

Stickprov

Intervju

Utdata från system

### Kontrollaktivitet: Att personuppgiftsincidenter rapporteras enligt dataskyddsförordningen

#### Beskrivning av kontrollaktivitet

En personuppgiftsincident är en säkerhetsincident som rör personuppgifter. Incidenten kan till exempel leda till att personuppgifter förstörts, ändras eller går förlorade eller att obehöriga får tillgång till uppgifterna. Incidenten kan dessutom innebära att det finns risker för den enskilda individen, exempelvis risk för identitetsstöld eller brott mot sekretess eller tystnadsplikt.

Alla personuppgiftsincidenter som upptäcks av kommunens medarbetare ska anmälas internt via kommunens e-tjänst. När anmälan inkommer ansvarar handläggaren tillsammans med dataskyddssamordnare att utreda den anmälda incidenten.

Förvaltningen beslutar därefter om incidenten ska anmälas vidare till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) eller inte.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen har det under lång tid arbetats fram en

hög grad av följsamhet till att rapportera in avvikelser i enlighet med Lex Sarah. I ärenden gällande risk för sekretessavvikelser så kan dessa avvikelser behöva hanteras inom både Lex Sarah och som en personuppgiftsincident. Kännedomen gällande rapporteringsskyldighet för personuppgiftsincidenter verkar inom förvaltningen inte vara lika välkänd som rapporteringsskyldigheten gällande avvikelser inom Lex Sarah.

### **Frågeställningar**

Följs den kommunala rutinen gällande personuppgiftsincidenter inom nämnden?  
I vilken utsträckning har personal genomgått de obligatoriska utbildningarna kring dataskyddsförordningen?

Hanteras sekretessavvikelser korrekt avseende rutiner för Lex Sarah och för personuppgiftsincidenter?

### **Metod**

Inventering

Utdata från system

## **Kontrollaktivitet: Kontroll av att aktiviteter för att förebygga hot och våld är genomförda och att rutiner är väl kända i förvaltningen**

### **Beskrivning av kontrollaktivitet**

Under perioden 2016-2018 genomfördes en mängd aktiviteter för att säkerställa att nämnden hade rätt förutsättningar för att förebygga hot och våld. Arbetet granskades under 2019 inom den intern kontrollen. Denna kontroll utgår från att undersöka om rutiner reviderats samt om kunskaperna vidmakthållits inom organisationen. Kontrollen avser rutiner för hot och våld samt riskbedömningar och larmrutiner.

På alla arbetsplatser där det finns risk för hot och våld har arbetsgivaren ansvar för att förebygga hot och våld. Arbetsgivaren ska utreda risker och vidta de åtgärder som behövs, ha goda säkerhetsrutiner samt informera och utbilda medarbetarna om riskerna i arbetet. De arbetstagare som utsätts för hot eller våld ska snabbt få hjälp och stöd. Alla tillbud och händelser som rör våld eller hot ska dokumenteras och utredas. Saknas dessa förutsättningar så kan det få mycket stora konsekvenser för enskilda och organisationen i stort.

### **Frågeställningar**

- Finns det upprättade hot- och våldsplaner inom alla verksamheter?
- Genomförs minst en årlig genomgång av verksamhetens hot- och våldsrutin på APT eller motsvarande?
- Finns det upprättade larmrutiner och följs dessa inom verksamheten?
- Rapporteras incidenter i systemet Stella

### **Metod**

Stickprov

Intervju

Enkät

## **Framtid och utveckling**

Utvecklingen av intern kontroll har varit positiv under 2022. Det har varit fokus på den interna styrningen där den interna kontrollen är en del. Det pågår ett arbete med att utveckla och göra informationskanalerna tydligare genom exempelvis ett mer användarvänligt intranät samt nyttja fördelarna med Teams för att det ska bli enklare att hitta riktlinjer och rutiner för både chefer och medarbetare. Det har varit fokus på stärkt egenkontroll inom dokumentation i individärenden. Nämnden har under året tagit fram en ny dokumenthanteringsplan som skapar tydlighet gällande dokumentation och gallring.

Förvaltningens verksamhet inom socialtjänst har en särskild tillsynsmyndighet (IVO) som gör regelbundna tillsyner för att kvaliteten ska säkerställas. Internt finns avvikelssystem genom lex Sarah, lex Maria samt ett klagomålssystem. En utmaning är att kontroller och riskbedömningar i högre grad måste byggas in i stödsystem för att inte bli för administrativt tunga och därigenom riskera att ta för mycket resurser i anspråk från förvaltningens kärnverksamhet.

Sedan år 2019 har förvaltningen i högre grad infört ett processorienterat utvecklingsarbete och i detta arbete kommer prioriterade och befintliga verksamhetsprocesser att kartläggas. I kartläggningen ska riskbedömningar genomföras för att bättre identifiera potentiella risker i verksamheten. Arbetet kommer fortsätta att samordnas av utvecklingschef.